

Met veel teleurstelling heb ik kennisgenomen van het Klimaatplan 2025 - 2035. Enkele kritiekpunten stip ik hier kort aan.

Groene groei?

In plaats van zich te richten op 'Groene' Groei in het algemeen, moet het kabinet in samenspraak met de bevolking bepalen wélke onderdelen van de economie op een ecologisch verantwoorde wijze kunnen groeien, en welke sectoren wegens een te grote ecologische voetafdruk juist kleiner moeten worden of moeten verdwijnen. Een burgerberaad is het aangewezen instrument om burgers hierover te consulteren. Groei zoals het kabinet dat nu bedoelt - namelijk groei van de gehele economie ongeacht de ecologische (en sociale) gevolgen - zal de economie nooit binnen de ecologische grenzen van onze planeet kunnen brengen.

Gedragsverandering

Het kabinet zet fors in op innovatie, terwijl al lang duidelijk is dat dat heel vaak niet tot de gewenste resultaten leidt. Verschillende mislukte 'innovaties' binnen de landbouw zijn hier een voorbeeld van. Er zal over de gehele linie meer aandacht moeten gaan naar het stimuleren van gedragsverandering, zoals het bezuinigen op energie- en materiaalgebruik, bijvoorbeeld door het verbieden van reclame voor bepaalde (fossiele!) producten, het gebruik van elektrische fietsen door kinderen en jongeren aan te pakken, het ontmoedigen van de aankoop van energie slurpende SUV's, het subsidiëren en ondersteunen van het openbaar vervoer, en heel veel meer. Maatregelen moeten niet alleen gericht zijn op het elektrificeren van het energiegebruik, maar vooral ook op het VERMINDEREN ervan. Dan kan ook afgezien worden van de plannen voor koolstofverwijdering - weer zo'n innovatie die (zoals uit onderzoek blijkt) de beloftes niet zal inlossen. En natuurlijk moet worden ingezet op een eiwittransitie, waarbij dan ook eindelijk de veestapel grootschalig wordt afgebouwd. Aparte aandacht wil ik vragen voor de opkomst van crypto valuta's. Het 'minen' hiervan kost ontzaggelijk veel energie. Waarom horen we hier niets over in de plannen?

Fossiele subsidies

Wat ik verder mis is het afschalen van de fossiele subsidies – absoluut noodzakelijk als we het klimaatprobleem serieus willen aanpakken. De fossiele subsidies zijn uiterst onrechtvaardig en moedigen de grootgebruikers van fossiele energie niet bepaald aan om er zuinig mee om te gaan. Niets is er logischer dan het principe 'hoe meer je vervuult, hoe meer je betaalt' - maar op dit moment is dat precies omgekeerd. Door de subsidies af te schaffen komt bovendien geld vrij dat bijvoorbeeld kan worden ingezet voor het isoleren van huizen voor mensen met lage inkomens of voor het verbeteren en goedkoper maken van het openbaar vervoer in Nederland.

Vorst moet het vliegverkeer niet langer worden gesubsidieerd via btw-vrijstellingen op kerosine en tickets. In het algemeen raad ik het kabinet aan om belasting te heffen op zaken die we moeten afremmen om de klimaatcrisis enigszins het hoofd te bieden (consumptie, materiaal- en energiegebruik, vervuiling, kapitaalopbouw), en niet op zaken die we wel wenselijk achten, zoals arbeid en cultuur.

Onderwijs en de holistische blik

De kern van de klimaat- en milieucrisis zit in de manier waarop de huidige 'Westerse' mens naar de wereld kijkt. De blik is antropocentrisch, we kijken alleen naar de belangen van de mens en lijken ons niet meer te beseffen dat we onderdeel uitmaken van een groot natuurlijk systeem. Zolang we niet zien dat de onderdelen van dit grote systeem van elkaar afhankelijk zijn lossen we de problemen nooit op, en gaan we door met het in brand zetten van het huis waarin we wonen. Het is uiterst belangrijk dat kinderen van jongs af aan dit inzicht meekrijgen en dat we met een holistische blik naar de wereld gaan kijken - de mens staat niet los van haar omgeving en zal dus uiterst behoedzaam met de natuur moeten omgaan.

In het verlengde hiervan zal ook de economische wetenschap naar haar grondbeginselen moeten kijken. Nog steeds wordt overal 'mainstream' economie gedoceerd, terwijl er daarin bijvoorbeeld wordt uitgegaan van een scheiding tussen mens en natuur. Dit is heel gevaarlijk omdat economen en 'de economie' een bepalende rol spelen bij het ontwikkelen van beleid, bijvoorbeeld op het gebied van klimaat.

In de onderwijscurricula moet de holistische benadering worden opgenomen, zodat toekomstige burgers en professionals de wereld met brede blik kunnen bekijken, en hun beslissingen op basis van verschillende perspectieven kunnen nemen.

Tot slot

Olie en gas moeten vanaf heden in de grond blijven en het is daarom des te schandaliger dat er nog steeds plannen zijn voor olieboringen in het kwetsbare natuurgebied van de Waddenzee.